

Nr 203

Av herrar Nyberg och Hamrin i Jönköping, *angående rätten att inge förslag till landstingsmöte.*

Den lag om ändring i landstingslagen, som antogs av 1965 års riksdag, innebär bl. a. att skillnaden mellan lagtima och urtima landstingsmöte har utgått. I den nya lagen används endast beteckningen landstingsmöte. Detta framgår närmare av 3 kap. om landstingsmöte som omfattar paragraferna 19—39.

Beträffande tidpunkten för landstingens sammanträden är enligt gällande lag, 19 §, bestämt, att landstingsmöte skall hållas första måndagen i oktober månad och i övrigt enligt den ordning som landstinget bestämmer. Landstingsmöte skall också hållas, när Konungen omedelbart eller på framställning av länsstyrelsen förordnar därom eller förvaltningsutskottet eller minst en tredjedel av landstingets ledamöter begär det eller landstingets ordförande finner det behövt. Av 20 § framgår att kungörelse om landstingets möte skall minst fjorton dagar före mötet anslås på en av landstingskommunen anordnad anslagstavla och om landstinget beslutat det även på annan plats. Kungörelsen skall inom samma tid sändas till varje landstingsman med posten.

Genom att skillnaden mellan lagtima och urtima landstingsmöten utgått har rätten att väcka förslag även till sammanträden som motsvarar de urtima landstingsmötena utvidgats. Enligt tidigare bestämmelser — 21 § — kunde vid urtima landsting endast upptas sådana ärenden för vilka tinget blivit sammankallat. I praktiken innebar detta, att någon förslagsrätt för enskild landstingsman till ett urtima landstingsmöte icke förelåg, för så vitt icke motionen som sådan ensam eller i samband med något annat ärende föranlett att urtima landstingsmötet sammankallats. Till landstingsmöte enligt den nya lagen föreligger i princip rätt för bl. a. enskild landstingsman att väcka förslag enligt samma grunder som tidigare gällde endast till lagtima landstingsmötet i oktober.

Denna utvidgning av rätten att väcka förslag blir emellertid i praktiken mycket svår att tillämpa. Enligt 21 § skall nämligen andra förslag än sådana som avlämnas av förvaltningsutskottet eller annan nämnd i landstinget ingivas senast två månader före mötets början. Denna bestämmelse är sålunda tillämplig för bl. a. enskild ledamot av landstinget. Vid senare tidpunkt kan sådana ärenden upptas till behandling endast då »synnerliga skäl därtill föranleda». Sådana skäl torde endast i undantagsfall kunna

åberopas. Bestämmelsen om »motionstid», som utgår två månader före landstingsmötet, behöver icke medföra några svårigheter med avseende på det i lag fastställda oktobermötet. Betydligt svårare kan det bli att utnyttja förslagsrätten vid andra landstingsmöten, som kan hållas vilken tid som helst under året och till vilka kungörelse kan utfärdas med så kort varsel som fjorton dagar. Om ett landstingsmöte skall hållas t. ex. i mitten av mars månad och förvaltningsutskottet eller landstingets ordförande utfärdar kungörelse därom i mitten av februari har den enskilde landstingsmannen icke rätt att annat än i undantagsfall väcka förslag till mötet eftersom detta skall ske minst två månader i förväg.

För att förslagsrätten i praktiken skall kunna utnyttjas på samma sätt vid samtliga landstingsmöten måste sammanträdestiden sålunda vara känd minst två månader i förväg. Detta kan ordnas på så sätt att landstinget vid sitt möte i oktober bestämmer det antal sammanträden som skall hållas under det kommande året och tidpunkten för dessa. I praktiken torde dock detta bli ganska svårt, eftersom man i regel icke kan på förhand avgöra om några ärenden som motiverar ett landstingsmöte kommer att föreligga vid den eller den tidpunkten. En annan möjlighet är att förvaltningsutskottet och landstingets ordförande ser till att landstingsmöte icke sammankallas med kortare varsel än två månader jämte den tid därutöver som kan anses behövas för att eventuella förslag skall hinna utarbetas och inges till kansliet. Ett sådant förfarande kan emellertid ofta bli omöjligt att tillämpa och skulle dessutom göra bestämmelsen i 20 § om minst fjorton dagar illusorisk.

Man kan naturligtvis också tänka sig att rätten att inge förslag avkortas från två till t. ex. en månad och att bestämmelsen om kungörelse till landstingsmöte ändras så att kungörelsen skall utfärdas minst en månad i förväg. En på så sätt avkortad motionstid kan emellertid medföra svårigheter att hinna med ärendets utskottsbehandling, tryckning och utsändning av handlingarna m. m.

I princip lägger ju lagen inga hinder i vägen för enskild landstingsman att avge förslag vid vilken tid som helst under året. I praktiken blir denna rätt dock icke utnyttjad, därest man icke på förhand vet när ärendet kan komma upp till behandling. Eftersom lagen i princip fastställer endast ett landstingsmöte per år kan »väntetiden» bli så lång att ärendets aktualitet går förlorad.

Det synes angeläget att denna fråga blir närmare utredd och att vederbörliga lagändringar vidtas. En översyn kan lämpligen företas inom inrikesdepartementet.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställs,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan omarbetning av landstingslagen att rätten att inge förslag till landstingsmöte i praktiken kan tillämpas på

samma sätt vid samtliga landstingsmöten som vid oktobermötet och att förslag därom snarast möjligt föreläggs riksdagen.

Stockholm den 25 januari 1966

Olaus Nyberg

Yngve Hamrin
i Jönköping
